

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 27. 8. 2012
Č. j.: SRS 035835/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 17 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 6. 8. – 26. 8. 2012

1. Počasí

Celkově je možné období 6. 8. až 26. 8. charakterizovat jako velmi teplé a také velmi suché. Na jeho začátku, při přechodu studené fronty, došlo k postupnému ochlazení až na denních 16 °C (11. 8.). Poté se oteplilo na 25 °C ve dne a cca 18 °C v noci. Zhruba od 18. 8. začaly denní teploty vystupovat nad 30 °C a prakticky všude tuto hranici vysoko překračovaly (například 20. 8. v Děčíně 35,3 °C, v Doksaně 39 °C, v Jirkově 37 °C, Kopisty na Mostecku 39,3 °C, v okrese Liberec 36 až 38 °C a v Židovicích 38 °C). V tomto údobí se vyskytovaly četné bouřky doprovázené silným vichrem, dešťovými srážkami a místy i krupobitím (Hamštejn na Železnobrodsku). Krupobití zasáhlo i Litoměřice, Lovosice, Terezín, Trávnice, Velké Žernoseky a Žalhostice. I přes silné bouřky však byla srážková činnost lokalita od lokality rozdílná (například Kvítkovice na Turnovsku 6 mm, Jilemnice 25 mm).

Na **Lounsku**, **Podbořansku** a **Žatecku** se nevyskytly žádné srážky bouřkového charakteru, celá oblast trpí po dlouhou dobu velkým nedostatkem vláhy. Prakticky od 2. července, kdy spadlo 24 mm, byly v celé Žatecké oblasti zaznamenány přepřšky do 3 mm. V Židovicích na Lounsku činil celkový úhrn srážek cca 6 mm. V některých lokalitách na **Litoměřicku** spadlo za srpen 12 mm srážek (Libochovice).

Vysoké teploty, suchý letní vítr a nedostatek srážek v okresech Litoměřice a Louny zapříčinily kalamitní sucho pro všechny plodiny na polích i zahradách.

Na konci období ovlivnil počasí přechod zvlněného frontálního rozhraní s citelným ochlazením (20 °C ve dne a cca 12 °C v noci) a místními dešťovými přeháňkami.

Charakter počasí v období přispěl k výraznému prohloubení deficitu zásobní vláhy v půdě a tím k zvýšení rizika ohrožení suchem a nedá se předpokládat, že srážky na konci období by tuto situaci významně zlepšily. Podle ČHMÚ – Monitoring zemědělského sucha (20. 8.), totiž bylo riziko ohrožení suchem klasifikováno jako **mírné** pouze v oblasti Krkonoš. Na jihu okresů Liberec a Semily a ve východní polovině okresu Česká Lípa bylo hodnoceno jako **středně velké**. **Nejvyšší** ohrožením suchem je v okresech Louny a Litoměřice. Celý zbytek oblasti pak spadá do území s **velkým ohrožením**.

ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR. Vymezuje pět stupňů ohrožení suchem: 1 - **malé**, 2 - **mírné**, 3 - **středně velké**, 4 - **velké**, 5 - **nejvyšší**. Čím je tento stupeň vyšší, tím je vyšší riziko ohrožení suchem. Výsledná mapa vzniká kompilací výsledků získaných ze tří metod hodnocení sucha: měřené vlhkosti půdy, vypočtené vláhové bilance a vypočtené bilance srážek a evapotranspirace. Aktualizace výsledné mapy se provádí 1 x týdně v úterý.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Suché a teplé počasí bylo velmi vhodné pro včasné dokončení sklizně obilovin a řepky, sečení a sušení otav TTP a píce na orné půdě, jak na seno, tak i na senáž, úklid slámy a následné agrotechnické kroky na uvolněných plochách (podmítka, chemické ošetření, strnišť, rozmetání organických hnojiv, orba etc.). Pokračuje sklizeň peckovin, začíná i sklizeň jablek, raných brambor a v některých lokalitách začala i sklizeň chmele. Za prioritu je všude považováno setí řepky (do konce srpna) a její následné chemické ošetření. Na to navazují i přípravné práce pro setí ozimých obilovin.

Sucho však může negativně ovlivnit rovnoměrné vzcházení nových osevů řepky ozimé, velikost palic kukuřice a velikost nasazených hlíz u pozdních odrůd brambor a činí problémy i při přípravě půdy.

OBILNINY

Lze konstatovat, že obiloviny jsou prakticky všude sklizeny. Na Semilsku je dokončována sklizeň i ve vyšších polohách a očekává se, že i zde budou dosaženy dobré výnosy. Na Mostecku a Teplicku byly výnosy naopak hodnoceny jako velmi nízké.

PŠENICE OZIMÁ (RF 99 BBCH, tj. sklizené zrno /vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy/)

V oblasti byla odebrána řada vzorků k laboratornímu zjištění výskytu **sněti (*Tilletia* sp.)** a **viróz (*Viruses* sp.)** ve sklizeném zrne. Všechny výsledky však doposud nejsou k dispozici.

KUKUŘICE (RF 73-85 BBCH, tj. časná mléčná zralost až fyziologická zralost: černá skvrna /vrstva/ na bázi zrna: asi 60 % sušiny v zrne)

Na Litoměřicku (Roudnice), Podbořansku a Žatecku jsou porosty silně **poškozeny suchem** (mnohde usychají prakticky celé rostliny).

Na Českolipsku (Boreček, 16. 8.) a na Semilsku (Proseč u Semil, 10. 8.) byl pozorován první ojedinělý výskyt **sněti kukuřičné (*Ustilago maydis*)**.

První výskyt **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera virgifera*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Semily (Žernov, 17. 8.) v počtu 48 jedinců a následně byl potvrzen diagnostickou laboratoří v Olomouci. Následující odpočet úlovků (23. 8.) ve feromonovém lapači zaznamenal 5 ks tohoto škodlivého organismu.

***Bázlivec kukuřičný* je 4-7 mm dlouhý brouk z čeledi mandelinkovitých.**

Zdroj obr.: <http://www.piorin.gov.pl/cms/images/upload/stonka1.gif>

Hlavní hostitelskou rostlinou pro larvy i dospělé je kukuřice. Zpočátku ožírají listy kukuřice, později se živí pylem, bliznami a vrcholky palic. Může se šířit a může škodit především v místech, kde se na polích pěstuje kukuřice po kukuřici. Jedná se o významného škůdce, jenž byl do Evropy zavlečen ze Severní Ameriky. V Evropě se šíří rychlostí 40 a více kilometrů za rok. Typickým příznakem poškození je vytváření tzv. husích krků. Dospělci poškozují listy kukuřice žírem. Dospělci ožírají rovněž květy a mladé palice kukuřice. Při silném napadení může dojít i k větší redukci zrn v palici.

Pozorování se provádí 1 x týdně, v období od 20. června do konce října, přednostně na pozemcích, na nichž následuje kukuřice po kukuřici a pozemcích v blízkosti letišť, hlavních dopravních tahů, překladišť (silničních i železničních) a větších vodních toků. Hodnotí se počet ulovených samců ve feromonových lapácích.

Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ

(RF 99 BBCH, tj. sklizňová zralost)

Prosty jsou sklizeny a na Semilsku dosáhly výnosy (u některých pěstitelů) i více než 4 t/ha.

V okrese Louny (Hřivčice - Pátecký les a Débeř, 7. 8.) byl pozorován slabý výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na posklizňových zbytcích řepky.

(RF 00 BBCH, tj. suché semeno /v této fázi jsou semena mořena/)

Prakticky všude probíhá intenzivní příprava půdy a setí. V důsledku sucha je půda suchá a hrudovitá a vzcházení nových osevů je tak vážně ohroženo. U zasetých ploch probíhá aplikace herbicidů.

SLUNEČNICE (RF 81-85 BBCH, tj. začátek zrání: semena ve vnější třetině terče černá; slupka /oplodí/ semen tvrdá, zadní strana úboru ještě zelená až postupující vyzrání semen: semena ze střední třetiny černá, zadní strana úboru žlutá, krycí listy s hnědými okraji, vlhkost semen asi 40 %)

Na Žatecku jsou všechny porosty slunečnice silně **poškozeny suchem**, celé rostliny jsou zaschlé a semena se netvoří. V květním úboru jsou semena pouze ve vnější třetině, ostatní jsou jen prázdné obaly. I v okrese Most bylo zaznamenáno předčasné usychání rostlin.

V okrese Most (Havraň, 17. 8.) byl lokálně zjištěn střední výskyt **hlízenky hlíznaté (*Sclerotinia sclerotinium*)**.

V okrese Louny (Volenice, 7. 8., 16. 8. a 23. 8.) byl pozorován slabý až střední výskyt **plísně slunečnice (*Plasmopara halstedii*)** a slabý výskyt **plísně šedé (*Botryotinia fuckeliana*)**.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 81-99 BBCH, tj. první listy žloutnou až hlízy odloučené od stonků)

Na Litoměřicku jsou již rané odrůdy převážně sklizeny.

První (ohniskový a velmi slabý) výskyt **plísně bramborové (*Phytophthora infestans*)** byl zaznamenán v okrese Semily (Lomnice nad Popelkou, 23. 8.). V okresech Česká Lípa (Kravaře, 15. 8.), Liberec (Čtveřín, Kobyly, Příšovice, 16. 8.) a Louny (Stradonice, 7. 8., 16. 8. a 23. 8.), byl pozorován střední výskyt na natích rostlin. Všeobecný výskyt (většina porostů už s odumřelou natí) byl zjištěn v okrese Litoměřice.

V okrese Louny (Stradonice, 7. 8., 16. 8. a 23. 8.) a na Turnovsku byl pozorován výskyt **černání báží stonku bramboru (*Erwinia carotovara*)**.

Na Žatecku (Hřivice) byl znovu odebrán vzorek na ***Dickeya* spp.**

ŘEPA CUKROVKA (RF 39-52 BBCH, tj. plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90 % povrchu půdy, až hlavní stonek dosáhl 20 cm)

Na Litoměřicku byly porosty zasaženy **krupobitím** a jsou silně poškozeny.

V okresech Česká Lípa (Dubá, 15. 8.), Louny (Chrastín, 10. 8. a 23. 8.) a Semily (Přepeře, 16. 8.), byl pozorován první slabý výskyt rostlin s příznaky napadení **skvrnatičkou řepnou (Cerkospora beticola)**.

Na Liberecku (Čtveřín a Příšovice, 16. 8.) byl zjištěn další výskyt **padlí řepy (Erysiphe betae)**.

PÍCNINY

TOLICE VOJTĚŠKA (RF 29 BBCH, tj. Poupata plně vyvinutá /plná butonizace/)

V okrese Louny (Slavětín, 16. 8.) byl pozorován slabý výskyt **klopušky chlupaté (Lygus rugulipennis)**.

CHMEL (RF 83-89 BBCH, tj. 20 % hlávek kompaktních až sklizňová zralost, hlávky uzavřené, kompaktní, lupulin zlatý, vůně plně vyvinutá a stabilizovaná)

Ve všech chmelových střediscích na Žatecku začala sklizeň. První známky sklizeného chmele nejsou dobré. Výnosy jsou nízké, hlávky suché otevřené. Velké **sucho** posledních několika týdnů bude mít negativní dopad na výnosy chmele. Na základě výsledků červnových rozborů byly odebrány další vzorky půdy ve chmelnicích. Problém vyhánění chmelových babek je dále zkoumán a řešen. Sklizeň začala i na Českolipsku (Litice, 23. 8.) a Litoměřicku (Polepy, 19. 8.). Na Litoměřicku jsou porosty všeobecně nevyrovnané s krátkými pazochy.

Na Českolipsku (Blíževedly, 15. 8.) je výskyt sledovaných chorob a škůdců v této růstové fázi pod hranicí škodlivého výskytu.

V okrese Louny (Počedělice, 7. 8.) byl pozorován velmi slabý výskyt **plísně chmelové (Pseudoperonospora humuli)**.

Na Litoměřicku bylo zaznamenáno lokální poškození mladých pazochových listů i hlávek **dřepčíkem chmelovým (Psylliodes attenuata)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

V okrese Litoměřice, v lokalitách zasažených **krupobitím**, byly silně poškozeny listové plochy i plody. Je zde zjišťován i předčasný opad listů **vlivem sucha**. Za důsledek krupobití lze považovat i všeobecně silný výskyt **moniliové hniloby plodů (Monilia fructigena)** na všech ovocných dřevinách.

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 79-81 BBA, tj. plod dosahuje asi 90 % konečné velikosti až počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu /zsvětlení/)

V okresech Liberec, Litoměřice a Semily, především u drobných pěstitelů, je pozorován střední až silný výskyt **rzi hrušňové (Gymnosporangium sabinae)**.

JABLOŇ (79-87 BBA, tj. plod dosahuje asi 90 % konečné velikosti až sklizňová zralost)

Na Semilsku, u malopěstitelů, je zjišťován výskyt **moniliové hniloby (Monilinia fructigena)**, a to především u plodů poškozených vpichy od **vos (Vespidae)**.

V celém okrese Liberec pokračují pozorování středního výskytu **strupovitosti jableň (Venturia inaequalis)** a to zejména u drobných pěstitelů a zahrádkářů.

Na Liberecku je i nadále zjišťován silný výskyt **mšic (Aphididae)** a to zejména u drobných pěstitelů a zahrádkářů (celý okres Liberec).

Střední výskyt **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** byl registrován v okresech Děčín (Malšovice, 14. 8.) a Louny (Židovice, 6. 8., 9. 8., 13. 8., 16. 8. a 23. 8.).

V okresech Chomutov (Jirkov) a Louny (Židovice, 6. 8., 9. 8., 13. 8., 16. 8. a 23. 8.) byl pozorován slabý výskyt obaleče jabloňového (*Argyroploce variegana*). Jeho střední výskyt byl zjištěn v okrese Litoměřice (Kamýk u Litoměřic).

Slabý výskyt obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*) byl zaznamenán v okrese Louny (Židovice, 6. 8., 9. 8., 13. 8., 16. 8. a 23. 8.).

Na Žatecku (Libočany, 16. 8.) byl ve feromonovém lapači pozorován střední výskyt klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*), dále pak slabý výskyt podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*) a podkopníčka ovocného (*Lyonetia clerkella*).

Peckoviny

MERUŇKA DOMÁCÍ (RF 89 BBA, tj. konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

V okrese Louny (Židovice, 6. 8., 9. 8., 13. 8., 16. 8., 19. 8., a 23. 8.) byl pozorován slabý výskyt obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*).

SLIVŮŇ (RF 85-87 BBA, tj. pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až sklizňová zralost)

V okresech Česká Lípa (Újezd u Jestřebí), Litoměřice a Louny (Židovice, 6. 8., 9. 8., 13. 8., 16. 8. a 23. 8.), pokračuje nálet obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) do feromonových lapačů stále ve slabém výskytu.

RÉVA VINNÁ (RF 79-89 BBCH, tj. konec uzavírání hroznů až sklizňová zralost)

Ve Velkých Žernosekách (okres Litoměřice) jsou vinice silně poškozeny krupobitím.

Na Mostecku (Čepirohy, 10. 8.) byl zjištěn první výskyt plísňě révové (*Plasmopara viticola*), a to na listech i hroznech. Její všeobecný výskyt byl zaznamenán na Litoměřicku.

Na Žatecku (16. 8.), především u zahrádkářů, byl pozorován první výskyt padlí révy (*Erysiphe necator*).

ZELENINA

Na Litoměřicku je, v lokalitách zasažených kрупobitím, silně poškozena všechna zelenina.

OKRASNÉ ROSTLINY

Na Turnovsku (Sekerkovy Loučky, 20. 8.) byl na rostlinách azalek pozorován výskyt padlí azalek (*Erysiphe azalae*).

OSTATNÍ

Na Turnovsku (Kvítkovice, 15. 8.) byl zjištěn výskyt rzivosti u vrb (*Melampsora salicina*).

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček